

Taijiquan meesters: Wu Yuxiang

TIJDENS DE VOORBIJE TWEE EEUWEN HEBBEN VELE PERSONEN EEN BELANGRIJKE ROL GESPEELD IN DE EVOLUTIE VAN TAIJIQUAN. EEN AANTAL VAN HEN WAREN ECHTE SLEUTELFIGUREN, ZONDER WIE TAIJI ZICH NIET ONTWIKKELD ZOU HEBBEN TOT DE DISCIPLINE DIE WE NU KENNEN. EEN VAN DEZE FIGUREN IS WU YUXIANG, EEN RIJKE BURGER UIT GUANGPING, VAN WIE DE MEESTE TAIJI-BEOEFENAARS NOG NOOIT HEBBEN GEHOORD.

Wu Yuxiang beschouwde taijiquan als zijn hobby en had slechts twee rechtstreekse leerlingen, zijn neefjes, maar toch lag hij aan de basis van het succes van alle taijiquanstijlen. Zonder Wu Yuxiang was taiji waarschijnlijk nooit meer geworden dan de krijgskunst van een familie, met slechts een handvol beoefenaars en een zeer beperkte faam, zoals je er ook vandaag in China nog veel vindt.

Een plichtbewuste jongeman

De familie Wu behoorde tot de betere klasse van Yongnian (een regio gelegen in Hebei, in een vruchtbare landbouwstreek). Grootvader Dayong was een militair die op latere leeftijd koos voor een leven van studie en eenvoud. Zo groot werd zijn zelfopoffering, dat hij het grootste gedeelte van zijn fortuin weg gaf. Zijn zoon Lie stierf toen hij pas 35 jaar oud was en liet zijn vrouw achter met drie zonen: Chengqing, Ruqing en

Wu Yuxiang beschouwde taijiquan als hobby en had slechts twee rechtstreekse leerlingen, zijn neefjes

Yuxiang. In die periode was er in de hogere klasse geen sprake van dat een weduwe zou hertrouwen, tenzij het echt niet anders kon. Ter ere van de nagedachtenis van haar te vroeg gestorven echtgenoot en ook om haar zonen de best mogelijke opvoeding te kunnen geven bleef zij de rest van haar leven alleen.

Financieel stond de familie er niet zo goed voor. De drie zonen kregen de beste leermeesters die hen voorbereiden op de moeilijke staatsexamens

waarvoor je moest slagen om een lucratieve post als ambtenaar te verwerven. Er waren examens op verschillende niveaus, maar het meeste prestige en de beste jobs waren gekoppeld aan het examen voor jinshi dat in Beijing werd gehouden. Chengqing (1800-84) behaalde zijn Provinciaal Diploma toen hij 34 jaar oud was en zijn Beijing Diploma pas 18 jaar later toen hij al 52 was. Hij was trouwens voor dit hoogste staatsexamen de enige geslaagde in Yongnian tussen 1851 en 1859. Ruqing (1802-85) was 38 toen hij slaagde voor zijn Beijing Diploma, 15 jaar na het behalen van zijn Provinciaal Diploma. Ruqing belandde rond 1840 op het ministerie van Justitie in Beijing en in 1852 werd Chengqing bestuurder van de regio Wuyang in de provincie Henan.

Yuxiang (1812-1880) was de jongste zoon en hij genoot dezelfde opvoeding als zijn oudere broers, maar van hem is niet bekend of hij ook examens aflegde. Er moest ook iemand zorgen voor de financiële kant van het huishouden en deze rol nam Yuxiang op zich. Door het

spilzieke karakter van zijn grootvader en het vroege overlijden van zijn vader was de familie niet echt rijk meer te noemen. Zo is bekend dat moeder Wu op een bepaald moment haar juwelen moest verkopen om de leraren van haar zonen te kunnen betalen. Misschien was dit niet uit echte armoede maar kwam het door een gebrek aan liquide middelen. Rond het midden van de 19e eeuw waren de Wu's belangrijke landeigenaren en bezaten ze ook vele huizen en handelszaken in Guangping die ze verhuurden. Het is niet duidelijk of deze eigendommen steeds deel hadden uitgemaakt van het familiefortuin of dat ze het resultaat waren van het zakentalent van Yuxiang of van de voordelen die voortvloeiden uit de hoge posities die zijn twee broers als ambtenaren hadden verkregen.

Beschermheer van Yang Luchan

Omstreeks 1840 was Yuxiang bijna dertig. Zijn broer Ruqing was geslaagd als jinshi en zojuist begonnen aan zijn beloftevolle carrière als ambtenaar in Beijing. Broer Chengqing was al geslaagd voor zijn provinciaal examen en vervulde waarschijnlijk de een of andere rol als intellectueel maar zijn hoofddoel bleef toch om ook te slagen voor het nationale examen en veel van zijn tijd ging dus op aan studie.

De drie broers deelden een passie voor krijgskunsten. Hun grootvader was militair geweest en waarschijnlijk was het van hem dat ze de krijgskunst hongquan leerden. De Chinese staat steunde toen op ambtenaren en militairen en beide groepen waren belangrijk. Maar vader Lie zag helemaal niets in een loopbaan in het leger voor zijn zonen. Toen hij nog leefde vond hij hun belangstelling voor krijgskunst maar niets en moedigde het zeker niet aan. Misschien was het net hierdoor dat de drie broers er een passie voor ontwikkelden.

Een van de handelszaken die de familie Wu verhuurde was een pand waar de Tai He apotheek was gevestigd die werd gerund door Chen Dehu. Chen was afkomstig uit Chenjiagou en verkocht de geneeskrachtige kruiden die door de Chens werden gekweekt en in de ber-

De drie broers Wu deelden een passie voor krijgskunsten

gen werden geplukt. Yang Luchan was op zeer jonge leeftijd in dienst gegaan bij Chen Changxin en had daar de krijgskunst van de Chen-clan geleerd. Omstreeks 1835 duikt hij opnieuw op in zijn geboortestreek, Yongnian, waar hij gaat werken bij Chen Dehu, trouwt en kinderen krijgt. Misschien gaf hij lessen in Guangping, misschien raakte hij betrokken in een gevecht, maar in elk geval vernamen de Wu's dat er in een van hun gebouwen een getalenteerd krijgskunstenaar aan het werk was. Ze zochten hem op en vroegen hem hun leraar te

worden en zeker tot ongeveer 1850 was dit zo. Er moet een goede band geweest zijn tussen Yang en zijn beschermheren want ondanks het verschil in stand -Yang was van zeer eenvoudige komaf en was bij de familie Chen weinig meer geweest dan een soort lijfeigene - namen de Wu's ook de opvoeding van de zonen van Yang voor hun rekening. Dit verklaart ook waarom Banhou, de oudste zoon van Yang Luchan, wel degelijk de auteur kan zijn geweest van de 40 hoofdstukken en andere geschriften uit de traditie van de Yangstijl.

Ergens in de loop van de jaren 1850 trekt Yang Luchan naar Beijing. Hij werkt daar eerst in een bedrijf dat instaat voor de bewaking en beveiliging van transporten over de weg, maar na een tijd vinden we hem en zijn zonen terug bij de keizerlijke wacht als instructeurs in

vechttechnieken. Waarschijnlijk speelden de connecties van Ruqing hierbij een rol.

Op zoek naar de weg

In 1852 behaalt Chengqing zijn graad van jinshi en wordt hij benoemd tot bestuurder van de regio Wuyang in de provincie Henan. In die tijd had de Chinese overheid een monopolie op de zouthandel. Zout was een belangrijke grondstof want was niet alleen nodig om maaltijden op smaak te brengen maar vooral om voedingsmiddelen in te bewaren. De warrenhuizen waar het zout werd opgeslagen werden beheerd door de overheid die zo inkomsten kon verkrijgen uit het heffen van belasting op de zouthandel. In een van deze zoutdepots ontdekte Chengqing tussen andere documenten een manuscript van de hand van een zekere Wang Zhongyue met daaraan toegevoegd een paar andere manuscripten van onbekende auteurs. Dit waren de zogenaamde taijiquan klassieken, de oertekst over de theoretische grondslagen van taijiquan.

Chengqing stuurt een afschrift van deze tekst naar Yuxiang in Guangping en deze is zeer onder de indruk. Hij beseft dat de krijgskunst die hij en zijn broers van Yang Luchan geleerd hebben heel wat meer inhoudt dan wat men op het eerste gezicht zou vermoeden. De principes die in deze teksten worden beschreven komen volledig overeen met de principes die zij van Yang hebben geleerd. Maar de teksten waren duidelijk van de hand van een geleerd man en dat wekte de nieuwsgierigheid van Yuxiang.

In een zoutdepot ontdekte broer Chengqing de taijiquan klassieken, de oertekst over de theoretische grondslagen van taijiquan

Hij wou het zelf uitzoeken en besloot zijn broer te gaan opzoeken en onderweg naar Wuyang via Chenjiagou te trekken om daar Chen Changxing, de beroemde Chen grootmeester en leraar van Yang Luchan, te ontmoeten en rechtstreeks van hem les te krijgen. Yuxiang ging op zoek naar zijn eigen weg. Het gebeurt vaker dat op cruciale momenten een toevallige gebeurtenis ervoor zorgt dat de rest van de geschiedenis een andere wending neemt. Dit was ook hier het geval. Op weg naar Chenjiagou moest Wu Yuxiang overnachten in een herberg in het dorp Zhaobao want hij kon diezelfde dag niet meer op zijn eindbestemming, een paar kilometer verderop, geraken. Van de herbergier vernam hij dat Chen Changxing niet meer in goede gezondheid verkeerde en dat hij ook geen les meer gaf. Dit was waarschijnlijk ook wel waar want amper een jaar later overleed Changxing. Maar de herbergier wou zo'n voorname en rijke gast ook wel een tijd in zijn herberg houden en daarom sprak hij in lovende woorden over Chen Qingping, die van Chenjiagou afkomstig was

en die na zijn huwelijk met een vrouw uit het dorp in Zhaobao was komen wonen. Hij was niet alleen een meester in Chenstijl taijiquan maar was ook een meester in Zhaobao taijiquan, de lokale variant. De volgende dag besliste Yuxiang om niet door te reizen naar Chenjiagou, ook al lag dat dorp maar een paar kilometer verder. Hij zocht Chen Qingping op en gedurende veertig dagen leerde hij van hem taijiquan. Na zijn terugkeer in Guangping ontwikkelde Yuxiang zijn eigen taijiquan stijl die deels gebaseerd was op wat hij van Luchan had geleerd en deels op de kennis die hij in Zhaobao had verworven. De studie van de klassieke teksten van Wang Zhongyue brachten hem tot het schrijven van een eigen verhandeling over taijiquan die nu beschouwd wordt als een deel van de taijiquan klassieken.

De Wu's waren welgestelde burgers en ze maakten deel uit van de notabelen van Guangping. Na hun loopbaan als ambtenaar trokken ze zich terug in hun geboortestad en hielden zich bezig met het publiceren van de plaatselijke jaarkroniek en ook met het opleiden van volksmilities om de verdediging van de stad te kunnen opnemen indien dit nodig was. Maar leraar krijgskunsten worden, dat zat er niet in. Taijiquan was voor de drie broers en voor Wu Yuxiang in het bijzonder een persoonlijk project, een manier om aan zelfcultivatie te doen, meer niet. Yuxiang had vijf zonen maar hij leerde ze geen taijiquan en ze toonden er ook geen belangstelling voor. Zijn neef Li Yilu was wel zeer geïnteresseerd in de krijgskunst van zijn oom en aan hem gaf Yuxiang al zijn kennis en kunde door. Later zou Yilu zelf ook een aantal

DE OUDE STAD GUANGFU (GUANGPING) MET GOED BEWAARDE STADSMUREN EN SLOTGRACHT

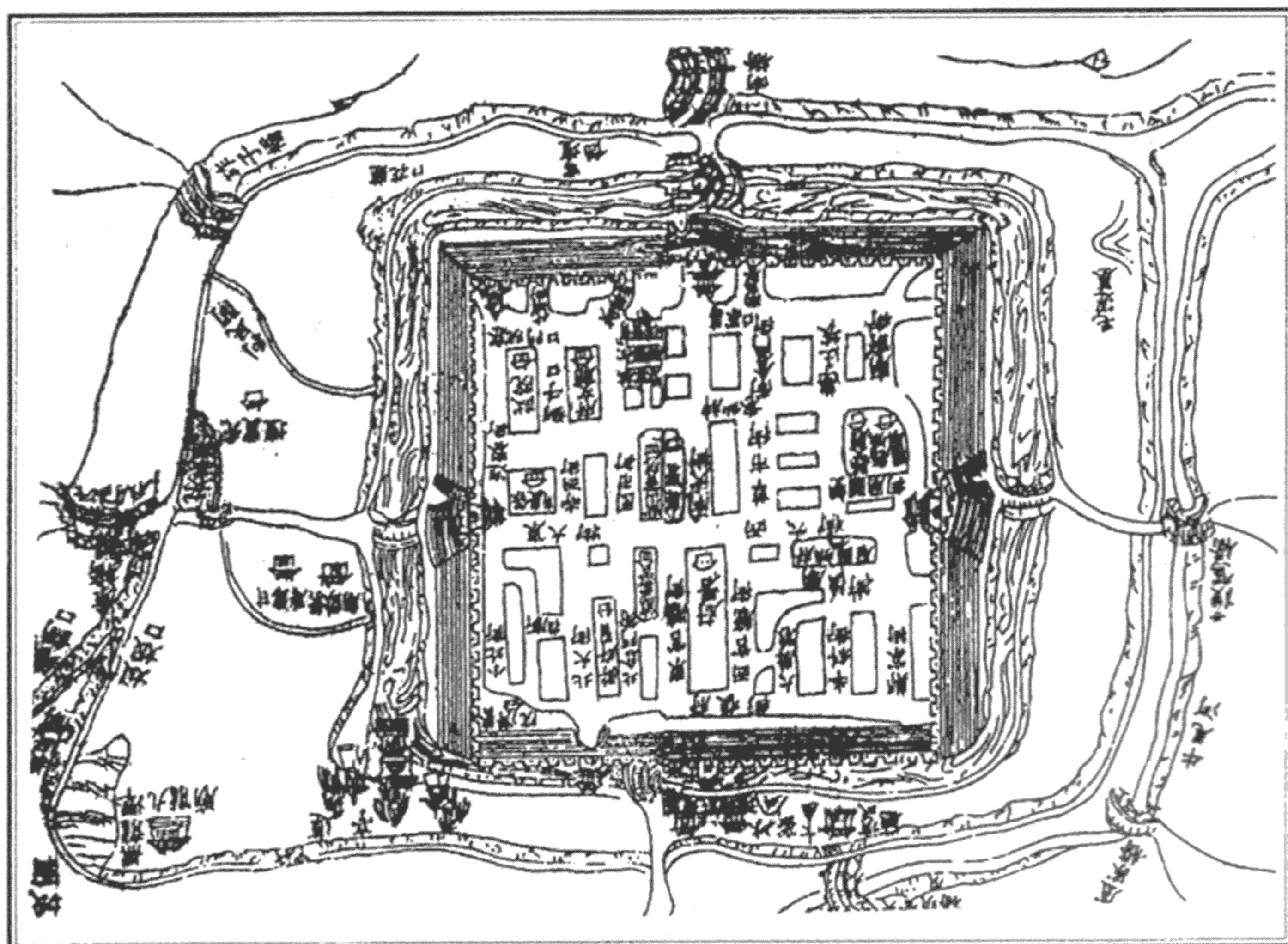
teksten over taijiquan schrijven die nu ook deel uitmaken van de taijiquan klassieken. Li Yilu gaf op zijn beurt de taijiquan stijl van zijn oom door aan Hao Weizhen die zelf wel les gaf en vele leerlingen had. Vandaar dat de Wu Yuxiang stijl ook wel Wu Hao stijl wordt genoemd. De bekendste leerling van Hao Weizhen was natuurlijk Sun Lutang die vanuit de Wu Hao stijl en zijn eigen ervaring met Xingyi en Bagua, Sunstijl taijiquan ontwikkelde.

Een rijke nalatenschap

In de hele geschiedenis van taijiquan is Wu Yuxiang van cruciaal belang geweest. De beste manier om dit duidelijk te maken is door op te sommen wat er zonder hem allemaal niet zou geweest zijn:

- Geen naam en faam voor Yang Luchan en Yangstijl taijiquan. Zonder Wu Yuxiang als beschermheer in Guangping zou Yang Luchan nooit het aanzien hebben gekregen waarvan hij in zijn geboortestad genoot en zou hij nooit de vrijheid hebben gehad om zijn eigen stijl verder te ontwikkelen.
- Geen Yang Luchan als instructeur aan het keizerlijke hof. Zonder de steun van Yuxiang en de connecties van zijn broer Ruqing had Yang waarschijnlijk nooit aan de slag kunnen gaan als instructeur van de keizerlijke wacht en dit zou voor zijn reputatie en die van de Yangstijl in jaren na de revolutie een groot verschil hebben gemaakt.
- Geen Wu (Wu Jianquan) stijl. Een van de beste leerlingen van Yang Luchan onder de keizerlijke lijfwachten was Wu Quanyou. Deze ontwikkelde later samen met zijn zoon Wu Jianquan de Wustijl.
- Geen Taijiquan klassieken. Het was dan wel de broer van Yuxiang die de klassieke teksten ontdekte maar het was Yuxiang die er het belang van inzag en er zijn eigen bevindingen aan toevoegde. Hij zorgde er ook voor dat deze kern teksten naar hun juiste waarde werden geschat. De Yang familie kreeg - waarschijnlijk via Yang Banhou - een kopie van deze teksten in haar bezit. Aan de eerste boeken die over Yangstijl taijiquan verschenen werden deze teksten als bijlage toegevoegd en zo raakten ze bekend onder het publiek.

Op cruciale momenten zorgt een toevallige gebeurtenis voor een wending van de geschiedenis

OUDE PLATTEGROND VAN GUANGPING, DE FAMILIE WU LEEFDE IN DE STAD, DE YANGFAMILIE BUITEN DE STADSMUREN IN HET ZUIDEN

- Geen 40 hoofdstukken van de Yang familie. De Yangs ontwikkelden natuurlijk ook hun eigen inzichten over taijiquan en zo kreeg hun stijl een solide theoretische basis. Het was Yang Banhou die deze inzichten op papier zetten en dit kon hij dankzij de opvoeding die hij in Guangping van de Wu's had gekregen.
- Geen Wu Hao stijl. Wu Yuxiang vertaalde zijn eigen inzichten en wat hij geleerd had bij Chen Qingping in een eigen taijiquan stijl. Hij gaf deze stijl door aan zijn neef Li Yilu die hem op zijn beurt aanleerde aan Hao Weizhen.
- Geen Sun stijl. Door een toeval werd een zwaar zieke Hao Weizhen opgevangen en verzorgd door Sun Lutang. Uit dankbaarheid leerde Hao achteraf zijn taijiquan stijl aan Sun. Sun was zeer onder de indruk en integreerde wat hij van Hao leerde met zijn eigen kennis van Xingyi en Bagua en ontwikkelde zo zijn eigen Sunstijl. (Zie ook de biografie van Sun Lutang in deze reeks.)
- Minder bekendheid voor de Chenstijl.

De Chenstijl bleef geïsoleerd achter in Chenjiagou en werd door de krijgskunstenaars in Beijing als alternatief naar boven gehaald toen na 1928 de grote taiji-meesters uit Beijing wegtrokken en naar Shanghai of Nanjing verhuisden. (Zie ook de biografie van Chen Fake in deze reeks.) Zij wisten dat de krijgskunst van Yang Luchan voortkwam uit de

krijgskunst die in Chenjiagou werd beoefend en daarom werd Chen Fake op een goede manier ontvangen en aangehaald als leraar. De revival van de Chenstijl de laatste dertig jaar steunt ook grotendeels op de zoektocht van taijibeoefenaars naar het origineel, de oorsprong van taijiquan. Zonder de faam van de Yangs was dit zeker anders gelopen.

Kortom, zonder de persoon van Wu Yuxiang zou taijiquan nooit de kans gekregen hebben om zich te ontwikkelen tot de discipline zoals wij die vandaag kennen. Waarschijnlijk zou het een gewone familiestijl gebleven zijn zoals er nu in China nog zo'n 150 andere zijn: waardevol, historisch relevant maar met een zeer beperkte verspreiding onder de Chinese bevolking en volledig onbekend daarbuiten. Zonder Wu Yuxiang wisten wij waarschijnlijk geen van allen wat taijiquan was en zouden wij er nooit mee in contact gekomen zijn. WWW.TAIJI.BE